Etuuspalvelut
Lakiyksikkö
Toimeentuloturvaetuuksien osaamiskeskus

9.6.2020

Diaari 59/010/2020

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 9.6.2020 / Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain 11 luvun 4 b ja 4 c §:n muuttamisesta sekä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden työttömyysturvalain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annettujen lakien muuttamisesta

Kansaneläkelaitoksen asiantuntijalausunto

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt Kansaneläkelaitokselta (Kela) lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain 11 luvun 4 b ja 4 c §:n muuttamisesta sekä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden työttömyysturvalain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annettujen lakien muuttamisesta.

Muutokset liittyvät työnhakijoiden työttömyysturvaoikeuden ja yrittäjien starttirahaoikeuden turvaamiseen sekä työ- ja elinkeinotoimiston tehtävien hoitamiseen COVID-19 –pandemian aikana. Pandemian pitkittyessä työttömyysturvalain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain väliaikaisten pandemiaan liittyvien säännösten voimassaoloa on tarpeen jatkaa. Samalla tehtäisiin eräitä pienempiä pandemiaan liittyviä väliaikaisia muutoksia.

Lomautettujen työttömyysturvaa ja yrittäjien työmarkkinatukioikeutta koskevien työttömyysturvalain väliaikaisten säännösten voimassaoloa jatkettaisiin 31.12.2020 asti. Myös työttömyysturvaseuraamuksia koskevien työttömyysturvalain väliaikaisten säännösten voimassaoloa jatkettaisiin 31.12.2020 asti. Työnhakijan haastattelun järjestämistä ja työnhaun voimassaoloa koskevien julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain väliaikaisten säännösten voimassaoloa jatkettaisiin 31.12.2020 asti ja starttirahan enimmäiskeston pidentämistä 12 kuukaudesta 18 kuukauteen koskevan väliaikaisen säännöksen voimassaoloa 31.12.2021 asti. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin lisättäisiin väliaikaiset säännökset, joiden perusteella työnhakijan omaehtoisen opiskelun tukemista työttömyysetuudella voidaan jatkaa, jos opinnot viivästyvät COVID-19 –pandemian takia.

Kela pitää esitettyjä väliaikaisia muutoksia kannatettavina. Työttömyysturva-asioiden sujuvan käsittelyn vahvistamiseksi tarkoitetut väliaikaiset säännökset ovat osoittautuneet tarpeellisiksi ja toimiviksi. Työttömyysetuusoikeuteen ehdotetut muutokset ovat vallitsevassa

pandemia- ja työllisyystilanteessa perusteltuja työnhakijoiden toimeentulon varmistamisen näkökulmasta.

Yrittäjien työmarkkinatukioikeuden väliaikaisten säännösten voimassaolon jatkuminen lisää perusturvan piirissä olevien henkilöiden määrää ja siten myös työmäärää Kelassa. Työmäärän lisäys riippuu uusien hakemusten määrästä. Lisäksi työmäärää lisäävät yrittäjille jo annettujen päätösten voimassaoloajan tarkistaminen sekä yritystoiminnan tulojen selvittäminen. Esityksen mukaan yrittäjien työmarkkinatukioikeutta koskevaa työttömyysturvalain väliaikaista 11 luvun 4 b §:ää muutettaisiin sisällöllisesti siten, että työllistyminen yli kaksi viikkoa kestävään kokoaikatyöhön estäisi työttömyysetuuden saamisen. Kela toteaa, että voimassa olevan työttömyysturvalain 4 luvun 1 § 3 kohta estää työmarkkinatuen myöntämisen kokoaikatyössä työllistyvälle henkilölle. Kokoaikatyön vaikutuksen tutkiminen kahden eri viranomaisen toimesta on esimerkki työttömyysturvaprosessiin sisältyvistä päällekkäisitä viranomaistehtävistä.

Lomautettujen työttömyysturvaoikeutta koskevan muutoksen keskeisin vaikutus Kelassa olisi esityksessä mainittu päätösten voimassaoloajan tarkistaminen. Arviolta noin 6 000 etuudensaajan päätöksen voimassaolo tulisi tarkistettavaksi johtuen siitä, että päätökset on annettu määräaikaisina väliaikaisten säännösten voimassaolon päättymiseen asti.

Anne Neimala
etuusjohtaja

Pasi Pajula
toimeentuloturvaetuuksien osamiskeskuksen päällikkö